

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof. dr. J.A. Bruijn,
ter gelegenheid van de Nieuwjaarsontvangst van Z.M. Koning Willem-Alexander

Datum 17 januari 2023

Majesteit,

Het is goed hier na drie jaar weer op deze manier bijeen te kunnen komen.

De afgelopen jaren waren ongekend in onze naoorlogse geschiedenis.

Getekend door onzekerheid.

Eerst kregen we te maken met een pandemie die wereldwijd het openbare leven stillegde.

En net toen de wereld weer beetje bij beetje openging, viel Rusland Oekraïne binnen.

De vrede, vrijheid en veiligheid die zo lang zo vanzelfsprekend leken, zijn dat niet meer.

Het coronavirus en de gevolgen van de oorlog in Oekraïne hebben diep ingegrepen in het leven van mensen.

Zorgen om gezondheid, om het vinden van een huis of de hoogte van de energierekening zijn ook aan het begin van dit nieuwe jaar voor veel mensen de dagelijkse werkelijkheid.

Zorgen die we – hoe graag we dat ook zouden willen – niet geheel kunnen wegnemen.

Majesteit,

In 2023 zullen we verschillende momenten in onze vaderlandse geschiedenis herdenken en vieren.

Momenten die – hoe lang of kort geleden ze ook plaatsvonden – van belang zijn, zowel in historisch

datum 17 januari 2023

blad 2

perspectief als met het oog op hun betekenis voor de toekomst.

Het is dit jaar immers 175 jaar geleden dat de Grondwetsherziening van Thorbecke werd aangenomen. Met die Grondwet werd Nederland de parlementaire democratie die het tot op de dag van vandaag is.

De ministers werden verantwoordelijk voor het beleid en het parlement controleerde hen.

Uw ambt, Majesteit, was vanaf dat moment écht onschendbaar.

Een andere belangrijke wijziging in 1848 was de rechtstreekse verkiezing van Provinciale Staten, die op hun beurt de nieuwe Eerste Kamer kiezen.

Over twee maanden kunnen alle kiesgerechtigde Nederlanders hun stem uitbrengen voor Provinciale Staten én waterschappen. Ik hoop dat zij dat in zo groot mogelijke getale zullen doen en dat de trend van een stijgend opkomstpercentage bij de vorige Statenverkiezingen zal doorzetten.

Zoals u weet is de Grondwet een levend document.

Er zijn regelmatig wijzigingen geweest, zoals die in 1919 en de algehele herziening in 1983 en meest recent vandaag nog toen de Eerste Kamer een voorstel van de Tweede Kamer aannam om aan artikel 1 handicap en seksuele gerichtheid toe te voegen als non-discriminatiegrond.

Het wijzigen van onze Grondwet is een zorgvuldig, democratisch proces waarbij alle belangen grondig worden afgewogen.

datum 17 januari 2023

blad 3

Een aanpassing is dan ook vaak het eindresultaat van maatschappelijke ontwikkelingen die vaak meerdere decennia beslaan.

Op 1 juli zullen wij herdenken dat de slavernij in 1863 werd afgeschaft en dat tien jaar later alle tot slaaf gemaakten ook formeel vrij waren.

Zoals u in uw kersttoespraak zei, zijn de door de regering aangeboden excuses het begin van een lange weg, waarbij het van belang is elkaar te blijven vasthouden.

Want al is in onze Grondwet vastgelegd dat iedereen gelijk behandeld wordt, de gevolgen van de slavernij worden door de nakomelingen tot op de dag van vandaag gevoeld.

Er actief voor zorg dragen dat de Grondwet ook in de praktijk van alle Nederlanders is – in het gehele Koninkrijk –, is een opdracht aan ons allen.

Majesteit,

Niet alleen voor de Grondwet is 2023 een jubileumjaar: op 30 april is het precies tien jaar geleden dat u bent ingehuldigd als ons staatshoofd.

In de afgelopen jaren gaf u inhoud aan de verbindende, vertegenwoordigende en aanmoedigende rol van het hoofd van het Koninkrijk.

Zo riep u in uw kersttoespraak een ieder op, om aan te haken en mee te doen.

Daarbij vroeg u in het bijzonder aandacht voor de jonge en veerkrachtige generatie die de toekomst van ons land en van de wereld is.

Die we vertrouwen moeten geven, maar die we ook de uitdagingen van de toekomst niet alleen tegemoet moeten laten treden.

datum 17 januari 2023

blad 4

Uw dochter hoort ook tot die generatie.

Ik wens dat zij de komende jaren verder mag en kan groeien in haar rol als grondwettelijk erfopvolger, waarbij zij kan vertrouwen op de hulp van de oudere generaties. Bovenal wens ik dat zij dat, net als andere jongeren, in bij haar passende vrijheid kan doen.

Majesteit,

Ik zou nu graag het glas willen heffen op u, uw familie en uw Huis.

Op vrijheid, verantwoordelijkheid en verbondenheid.